

*Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for
medisinsk bibliotekvirksomhet*

Redaktør: Karen Marie Ellefsen
Sentralsykehuset i Akershus
Medisinsk bibliotek, boks 54,
1474 NORDBYHAGEN

Styre og stell i SMB	s. 1
Referat fra høstmøte i SMB	s. 3
Referat fra Landsmøte for syke- pleiehøgskolebibliotekarer	s. 5
Referat fra IFLA-konferansen	s. 8
Tidsskriftartikkel-kommentar	s.13
Min arbeidsplass (SIFF)	s.14
Elektronisk oppslagstavle på SIFF	s.16
"Fjærrlånesystem" fra Falun	s.18
Kunngjøringer og "småplukk"	s.20

Les om den nye
stafetten s. 20.

Turid Tharaldsens
artikkel "Min
arbeidsplass" er
første bidrag.
Følg med!

STYRE OG STELL I SMB

Smått og stort fra styremøtene 19. mai og 24. august

BETALING FOR BIBLIOTEKTJENESTER - I

Det var 26 tilstede på medlemsmøtet 5. mai der Sissel Gaarde fra Radiumhospitalet innledet til diskusjon omkring emnet Betaling for bibliotek tjenester. Det viste seg at det var stor forvirring om dette, og mye bitterhet kom fram - både mot den måten betalingsordningene er innført på, og mot "vesenet" (RBT?) for manglende oppfølging av saken. Åse Marie Hveem og Sonja Semcesen fikk i oppdrag å skrive et brev til RBT om SMBs syn på saken.

Sissel Gaarde tok også opp spørsmålet om Samkatalogens fortsatte liv i nåværende form, kontra BIBSYS' foreslåtte nye samkatalog der bare de største bibliotekene skal være med. Det ble påpekt at mye av den spesiallitteratur som bare de små spesialbibliotekene eier, vil falle utenfor lånesamarbeidet i en slik modell.

MEDLEMSTUR TIL FREDRIKSTAD

Når dette leses, har antakelig SMBs medlemsutflukt til Fredrikstad funnet sted. Vi ser fram til referat i neste SMB-nytt, og regner med at deltakerne "gjorde" både Gamlebyen og Festningen, i tillegg til det oppsatte programmet: Omvisning på Fredrikstad museum og møte hos Viola Lund i biblioteket ved Sykepleierhøgskolen i Østfold.

BETALING FOR BIBLIOTEKTJENESTER - II

Det har kommet to brev til SMB med protester fra brukere mot betaling for bibliotek tjenester. Styret følger opp saken.

DET 61. NORSKE BIBLIOTEKMØTE / NBFs LANDSMØTE

Solveig Pedersen møter som representant for spesialgrupper i NBF og får utgiftene dekket av bibliotekforeningen. Styret sender Ågot Brekke som SMB-deltaker på bibliotekmøtet. Et av "mini-seminaren" torsdag 22. september har SMBs kurskomite ansvaret for: Service - bibliotekets beste PR. Pr 1. september hadde ca 35 deltakere meldt seg til seminaret.

forts.

INTERNASJONALT SAMARBEID

NORDEN:

Stockholm-konferansen

Deltakerne fra SMB-styret på Den andra nordiska konferensen för medicinska bibliotekarier i Stockholm i april kom tilbake med mange gode inntrykk. Det var et stort arrangement våre kolleger i broderlandet hadde tatt på seg, og det faglige utbyttet var godt. Vel blåst, Svea!

Hvis man skulle sette fingeren på noe, måtte det være på det faktum at kunngjøringen kom såpass sent at det var vanskelig for mange å få meldt seg på. Under selve konferansen ble det kanskje for liten tid til diskusjoner. Tippet går til Finland som skal arrangere neste konferanse.

Danskene vil innkalle til et møte på styreplan neste år, for å opprettholde kontakten.

To reisestipend på kr.1750 hver ble tildelt SMB-medlemmer for deltakelse på konferansen. Det ene gikk til Karen Marie Ellefsen, Sentralsykehuset i Akershus, det andre ble tildelt deltakerne fra Regionsykehuset i Trondheim kollektivt.

EUROPA:

EAHIL-konferansen i Bologna

Når det gjelder antall medlemmer, er Norge et av de absolutt største medlemslandene i EAHIL. Vi regner derfor med at interessen er stor blant norske kolleger nå foran den andre EAHIL-konferansen. SMB har sendt inn forslag på Elisabeth Husem, Psykiatrisk institutt, Vindern, som nytt styremedlem.

Også til Bologna-konferansen vil SMB dele ut to reisestipend på kr.1750. Mer om dette annet sted i bladet.

VERDEN:

IFLA-møtet i Sidney, Australia

Elisabeth Buntz, Rikshospitalet, ble på årsmøtet i 1987 utpekt som SMBs representant til IFLA Section for Medical and Biological Libraries. I skrivende stund befinner hun seg i Sidney, Australia, og SMB-nyttlesere kan se fram til en rapport fra hennes besøk "down under" i neste nr.

ØKONOMISK STATUS

Spesialgruppens økonomi er som forutsatt i budsjettforslaget for inneværende år. Vi har innestående på bank og postgiro ca kr.18.000 pr 24. august.

Kari Gulbraav

HØSTMØTE I SMB

Mandag 5. september var det høstmøte i SMB, som denne gangen var lagt til Fredrikstad. Dette i et forsøk på å ødelegge myten om at SMB er en Oslo-klan. Initiativet fikk mye positiv respons, men det var desverre ikke så mange som kunne være med når det kom til et stykke.

Men vi som reiste, 8 stykker fra Oslo, hadde en meget vellykket tur.

Etter lange regnfulle og grå dager, opprørt mandagen med sol og blå himmel. Vi tok toget fra Oslo S, og ikke før hadde det satt seg i bevegelse, før vi trakk opp termosene med kaffe og hjembakte kaker. Toget fikk merke at dette var muntre bibliotekarer på utflukt!

På stasjonen i Fredrikstad ble vi møtt og ønsket velkommen av Hanne Dybvik, bibliotekar ved Østfold Sykepleierhøgskole. Hun geleidet oss ned til fergestedet hvorfra vi skulle settes over til Gamlebyen. Vi var så fasinert og begeistret! Først et besøk i Fredrikstad Museum, som ble låst opp spesielt for oss og hvor vi fikk en inspirerende omvisning (gratis!). Godt å oppleve noen som utfører sitt yrke med glød og engasjement! Så ruslet vi rundt i Gamlebyen på egen hånd, skjønn gammel og nydelig vedlikeholdt bebyggelse og veldig hyggelig.

Så var det fergen tilbake igjen, og denne gangen var det Viola Lund, bibliotekar ved Sentralsykehuset i Østfold, som møtte oss. Hvilken service! Vi vandret opp til Sentralsykehuset hvor biblioteket ligger meget sentralt til i hovedhallen. Her var det trivelig: friske fine farver, fantastiske grønne beplantninger og hyggelige sittegrupper.

Biblioteket var også meget hyggelig, men lite. Det fungerer både som pasient- og medisinsk bibliotek. Men Viola Lund viste oss med stolthet magasinet, en lang smal tarm av en gang, men kledd med hyller fra gulv til tak, hvor tidsskriftene sto i sirlige og ryddige rekker. Vi gapte av misunnelse.

Vi besøkte også biblioteket ved Sykepleierhøgskolen, som var pent og hensiktsmessig, og med leseplasser for studentene i biblioteket.

Det faglige møte ble holdt i et hyggelig møtelokale ved Sentralsykehuset, i den gamle overlegens privatbolig. Fra den gang det virkelig var OVERLEGER! Her fikk vi servert kaffe og kringle.

Vi var 12 stykker (8 fra Oslo, og 4 fra Østfold) som benket oss rundt bordene for å høre Marit Magnussen fortelle om det prosjektet hun og 3 andre bibliotekarer har satt i gang. De er alle ansatte ved forskjellige ingeniørhøgskoler, henholdsvis i Østfold, Vestfold, Buskerud og Telemark. Prosjektet skal gå over 3 år. De ønsker å selge tjenester til små og mellom-store bedrifter, de som ikke selv sitter med store biblioteker med EDB

etc. Disse bedriftene gjør seg liten nytte av informasjonsmengden. Men informasjon er som alle vet viktig! Det tar lang tid mellom ny teknologi ute i verden - og til den kommer til norske bedrifter. Disse 4 bibliotekarene vil nå gå ut med tilbud om informasjonstjenester i sine distrikter. I prosjekt-tiden vil bedriftene få ett demonstrasjons-søk gratis, deretter til selvkost. Senere håper de at dette skal bli en lønnsom og nyttig geskjeft!

Det var det veldig interessant og tankevekkende å få høre om dette. Kan dette være noe for oss andre, også innen medisinske biblioteker?

Punkt 2 på dagsordenen var en fortsatt diskusjon rund temaet "betaling av bibliotekstjenester". Dette er fremdeles en varm potet for veldig mange!

Kari Halldal fra Det Medisinske Fakultetsbibliotek forklarte situasjonen sett fra ansvarsbibliotekets side. Vi savnet en fra Rikshospitalets bibliotek.

To litt sinte brev om emnet var kommet inn til SMB (de er sendt videre til Riksbibliotekstjenesten) og de ble lest opp. Begge to spør om ikke denne ordningen med betaling av bibliotekstjenester "går på tvers av myndighetenes uttalte intensjon om å sikre et like godt behandlingstilbud for alle deler av befolkningen". De mener selvfølgelig at det er de store fagmiljøene med gode ressurser som vil få den beste tilgangen på litteratur heretter.

Vi kunne selvfølgelig ikke ta noen beslutning der og da, men det er vel viktig at diskusjonen ruller videre!

Vi avsluttet vårt møte i Fredrikstad med en meget koselig middag på Dickens restaurant, som tidliger har vært en bokhandel. Noen av hyllene var beholdt med bøker i, det passet vel godt for oss bibliotekarer.

Så dro vi alle hvert til vårt, og alle var enige om at det hadde vært en veldig hyggelig dag.

Tusen takk til bibliotekarene i Fredrikstad.

Elisabeth Husem.

REFERAT FRA LANDSMØTE FOR SYKEPLEIERHØGSKOLEBIBLIOTEKARER
VED TELEMARK SYKEPLEIERHØGSKOLE 1., 2. og 3. JUNI 1988

Landsmøtet ble åpnet av rektor Britt Jahnsen, ved Telemark sykepleierhøgskole.
Hun overbrakte en hilsen fra Liv Stave.

Jahnsen trakk - kort - opp utviklingen fra skolens spede begynnelse i 1908 til dagens moderne høgskole, som har både grunn-, videre- og etterutdanning av sykepleiere. Hun poengterte at bibliotekarene var en viktig faggruppe ved siden av høgskolens undervisningspersonale. Rektor sa videre at hun ikke kunne tilgi fagdepartementet i å ha overført sykepleierhøgskolene til staten uten å opprette minst en bibliotekarstilling ved hver høgskole.

(Programmet for landsmøtet følger i sin helhet som vedlegg I. Deltakerliste - som vedlegg II)

SAMKATALOGEN (SK). Randi Rønningen og Arne Gauslaa stilte som representanter for henholdsvis Samkatalogen for periodika (SKP) og Samkatalogen for bøker (SKB). Formålet med møtet var å presentere- og å motta reaksjoner på deres arbeid.

Man åpnet med en runde der møtedeltakerene presenterte seg og kunne komme med spørsmål/kritikk til/av SK. De bibliotekene som ikke allerede var medlem av SK ble oppfordret til å melde seg inn.

Det ble brukt endel tid på:

- Meldeskjemaene til SK - hvordan/når melde
- TRIP-database som bl. a. består av NOSP, SKP, div. forskningsarbeider fra UiO. Det ble gitt konkrete, praktiske tips om søketeknikker i denne basen.
- UEO:BOK ble presentert på tilsvarende måte som TRIP. Minimumskravene ved levering ble gjennomgått. I denne sammenheng ble det presisert at man ved automatisert overføring av bibliografiske data til basen måtte benytte Marcformatet.
- NOSP ble presentert - man ble gjort oppmerksom på at kun noen få sosial- og helsefaghøgskoler var representert her, p.g.a. den enkeltes lave tidsskriftbestand (nedre tak på 100 tidsskrifter). Diskusjon angående hvordan man - for fremtiden - skulle organisere dette slik at våre høgskoler ble innlemmet i NOSP. Fastslått at Institutt for sykepleievitenskap måtte være representert. Samtlige ble oppfordret til å melde tidsskriftbestanden sin til NOSP, via SK. De svenske "vårdhøgskolene" er heller ikke innlemmet i NOSP, dette skyldes at de er kommunale. Dette bør tas opp av SK.

BIBLIOTEKTJENESTEN FOR SOSIAL- OG HELSEFAGLIGE HØGSKOLER. Andre dagen startet med et innlegg av avdelingsbibliotekar Kirsten Engelstad fra Riksbibliotektjenesten (RET). Hun presenterte RET, for så å komme inn på det arbeidet normkomiteen har utført siden forrige landsmøte. Normkomiteen var representert ved Tone Haarberg og Torill Redse (Dag Ivar Rognerød hadde meldt frafall).

Engelstad konstaterte at biblioteket er en viktig ressurs i et høgskolemiljø, RET har derfor f.o.m. 1988 prioritert disse i sin satsingsplan. Man opplever desuten vilje innen høgskolene til å satse spesielt på biblioteket i tiden fremover.

Liv Tornholm fra Telemark ingeniørhøgskole, presenterte et prosjekt hun arbeidet med, som var rettet mot næringslivet. 6

Kirsten Engelstad la så frem de endringene - i normutkastet - RBT gikk inn for. Videre presenterte Haarberg og Redse høringsuttalelsene fra de respektive høgskolene. (Et resymé følger som vedlegg III). Deretter var det arbeid i grupper, der man diskuterte de nye momentene som var kommet frem i forhold til normkomiteens forslag.

Etter vårt skjønn var det såvidt stor enighet i forhold til de synspunktene som kom opp i løpet av dagen, at vi har valgt å fremlegge disse samlet. De følger samme disposisjon som rapporten.

1. Innledning. Ingen kommentarer bortsett fra: Samtlige skoleslag, som rapporten omhandler, må presenteres.

2. Bemanning. Her gikk man inn for noen små innholdsmessige og formelle endringer.

- Utrekning av bemanningsnormene (s. 9) ble noe endret. Bl. a. vedtak om 1/2 årsverk ekstra for videreutdanning, 1/4 for deltidsstudier.
- Biokjemiker-, radiograf- og reseptarhøgskolene skal inn i tabellen på s. 11-12.
- Første setning i 3. avsnitt på s. 8 og 2. avsnitt på s. 10 utgår. 5. avsnitt på s. 9 omarbeides.

3. Litteraturbehov.

- Man vedtok å følge tidligere normer, 40 bind aktuell litteratur pr student. (Poengter: Dette er et supplement til minimums- eller basissamlingen.)
- Videre ønskes endel andre formelle presiseringer (bl. a. s. 14).

4. Lokalbehov. Ingen særlige kommentarer.

5. Teknisk utstyr. Få kommentarer. Vedtatt at Svein Parnas fra RBT skal arbeide videre med dette kapittel.

Videre ble det avgjort at vedlegg I i rapporten skal utgå, da det var enighet om at denne instruksjonen var for detaljert. Målsettingen og instruksjonen for bibliotek(ar) som ble presentert på s. 34 og 37 i "Bibliotekets plass i lærerutdanningen" (Skrifter fra RBT nr 31) ble vedtatt brukt i stedet.

Det ble understreket at rapporten måtte være klar og presis i sin uttryksform. Den henvender seg ikke primært til oss bibliotekarer men, til våre overordnede og de bevilgende myndigheter.

Engelstad oppfordret samtlige til å melde årsstatistikken til RBT.

Arbeidet fremover skal fortsettes av Tone Haarberg og Torill Redse, i samarbeid med Kirsten Engelstad. Og man regner med å bli ferdig ultimo 1988.

TAKK FOR FANTASTISK INNSATS OG LYKKE TIL!

REFERAT FRA LANDSMØTE-87. Dette var det første emnet på avslutningsdagen.

7

Videosamarbeid. Et regionalt samarbeid anbefales. Vi har ikke anledning til å ta betaling ved utlån (i h.h.t. Lov om opphavsrett til åndsverk).

Tidsskriftsamarbeid. Foreløpig intet konkret forslag når det gjelder hvordan samarbeidet skal utvikles.

- Referert til svenske forhold, der man håper på et nordisk samarbeid.
- Hvem påtar seg å drive frem arbeidet i Norge? Utsettes til neste landsmøte.
- Samtlige ble oppfordret til å ta vare på kopier av fjernlånsbestillinger, på denne måten kan vi sjekke hva/hvor vi låner.

PRESENTASJON AV GRUPPEARBEIDENE

NLM/Mesh. Drøfting av konkrete klassifikasjonsproblemer. Man etterlyste kurs, både for nybegynnere og viderekommende. Forum for bibliotekarer i små bibliotek. Avd. Helse- og sosialfag tar ansvar for dette, antagelig i samarbeid for Spesialgruppe for medisinsk bibliotekvirksomhet. Eventuelt en ekstra dag i forbindelse med neste landsmøte, for interesserte.

Videreutdanning. Etter vårt skjønn har Kultur- og vitenskapsdepartementet i samarbeid med Statens bibliotekhøgskole ansvaret for videre-/etterutdanning av bibliotekarer. Hittil har man lagt for ensidig vekt på videreutdanning innen EDB.

Ønsker for fremtiden når det gjelder videre-/etterutdanning:

- administrasjon
- tilgrensende fagområder, som f.eks. media og systemutvikling
- konkret yrkesrelatert skolering. De fleste fagbibliotekarer i Norge arbeider i svært små enheter - legge undervisningen opp - også - i forhold til dette.
- desentraliserte tilbud - heltid/deltid/sommerkurs/aftenkurs
- kompetansegivende, f. eks. gi vekttall slik at man eventuelt kan samle til et grunnfag

Svinn. Dette er et problem for de fleste høyskolebibliotekene.

I Holdningsskapende arbeid.

- Informasjon/brukerveiledning
- Tillits-/ansvarssak

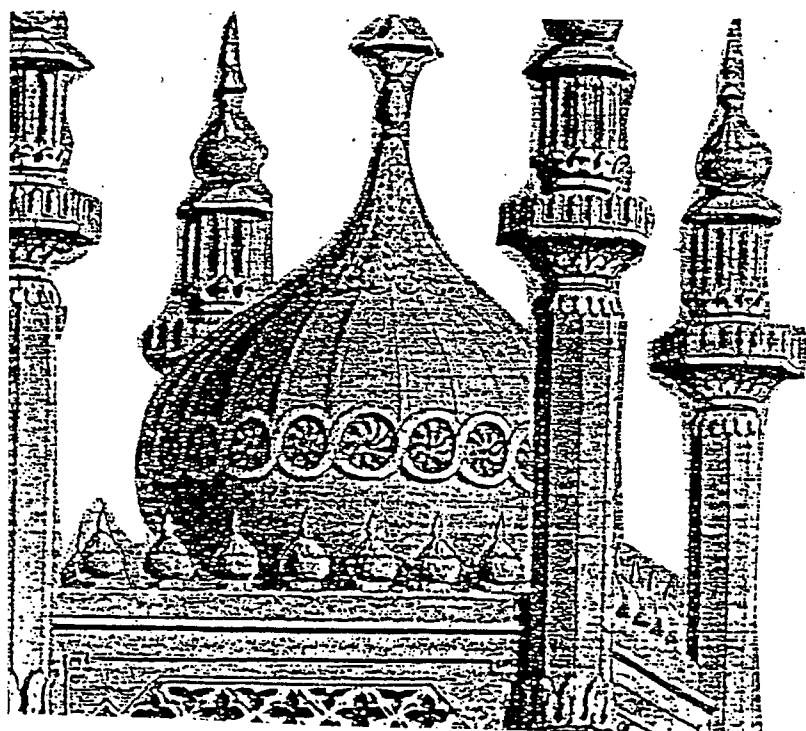
II Kontrollerende tiltak

- Låst innlevringskasse
- Økonomiske sanksjoner ved tap
- Låse biblioteket ved arbeidsdagens slutt. Evt. låse inn pensumsamlingen permanent

(Red. har klippet referatet her, etter tillatelse fra forfatteren.)

IFLA - KONFERANSEN

BRIGHTON AUGUST 1987

REFERAT VED:

ELISABETH BUNTZ

(Klippet av red. etter
forfatterens tillatelse...)

IFLA: International Federation of Library Associations and Institutions, vår profesjons hovedforening. Det er ikke lite den foreningen har gjort for bibliotek og bibliotekarer gjennom tidende. IFLA har stått for internasjonalisering, standardisering, samarbeid og ressurs-deling mellom bibliotek over hele verden.

MEDISIN

Og så endelig, godt forberedt, tok jeg toget til Brighton, London-by-the-Sea, for å delta i møtene til IFLA, Standing Committee, Section of Biological and Medical Libraries. Vi var et dusin medisinske bibliotekarer til stede og jeg tror samtlige verdensdeler var representert. Jeg var fast bestemt på to ting: ikke å påta meg en hel masse arbeid og å få være med på akkurat det prosjektet jeg syntes var mest interessant. Jeg klarte begge deler. Jeg fikk delta i en liten gruppe på tre personer som skal arbeide med et internasjonale nettverk av og for medisinske bibliotek.

Den første delen av prosjektet går ut på å finne ett er to 'focal points', ansvarsbibliotek, i hvert land og dernest kartlegge hvilke datanettverk disse har adgang til. Så ser vi på muligheten av å knytte disse sammen elektronisk til et 'World-Net.' Denne 'verdens-nett'-visjonen ble presentert av Nancy Lorenzi, som før nevnt, i et meget inspirerende foredrag på den internasjonale kongressen for medisinske bibliotekarer i Tokyo, høsten 1985.

Mye av den korte tiden på de to møtene gikk med til organisatoriske og tekniske spørsmål i forbindelse med komiteens nyhetsblad, og praktiske gjøremål i forbindelse med fremtidige møter i Australia, Syd-Amerika og Frankrike. Det er en egen komite igang

for arbeidet med den 6. internasjonale kongress for medisinske bibliotekarer i New Dehli, India, 1990. En 'world directory of medical libraries' skal lages, likeledes en oversikt over medisinske biblioteksforeninger og deres formenn samt en oversikt over kurs-og opplæringsprogrammer på vårt felt. Et prosjekt for 'twinning' mellom bibliotek i industriland og utviklingsland skal igangsettes. Det går ut på at et bibliotek i et i-land skal være en fast støtte for et bibliotek i et u-land for alle aspekter av biblioteksarbeidet.

IFLA Conference. Biological and Medical Sciences Libraries.

På selve IFLA konferansen var det to sesjoner arrangert av "Section of Biological ...". Den første omhandlet bibliotekstandarder. Fra den sesjonen vil jeg nøye meg med å henvise til publikasjonen:

Minimum standards for health science libraries in hospitals.
Medical Library Association, Chicago, 1984.

Anna Nannestad Nicolaysen, Ullevål sykehus, har mere stoff om denne sesjonen. Den andre sesjonen omhandlet CD-ROM. Først en kort, teknisk innføring og så systemdemonstrasjoner som sesjonens hovedinnhold.

PASIENTINFORMASJON

Dessverre gikk en sesjon om pasientinformasjon parallelt med en av de medisinske sesjonene. Det var meget synd. Mange medisinske bibliotekarer kunne ha tenkt seg å høre foredragene på dette emnet. I Norge har vi gjort lite på området, så det er klart interessant å finne ut hvordan en slik tjeneste praktiseres og organiseres i land med lang tradisjon i denne informasjonsvirksomheten. Jeg vil derfor referere noe fra to "papers" om emnet:

All you ever wanted to know about medicine but never dared ask:
Health information services for patients. Sally Knight, District Librarian, Lister Hospital, Hertfordshire, UK:

"The Health Information Service" startet ganske stille og rolig ved at Lister Hospital, Medisinsk bibliotek, begynte å svare på spørsmål fra publikum. Det var frustrerende å ikke finne adresser til "self-help-groups" og andre pasientforeninger, så biblioteket tok på seg å lage en liste. Det var i 1975, og listen har siden blitt holdt oppdatert. Det var også frustrerende at det var så vanskelig å finne frem til kvalitetslitteratur som passet for ikke-fagfolk. Sally Knight begynte å indeksere medisinske artikler fra ukepressen, populære helseblader og fra British Medical Journal. Det ble til en trykt bibliografi etterhvert. Den utkommer nå kvartalsvis. Biblioteket lager informasjonsmapper på forskjellige emneområder det spørres ofte om. Det har blitt til 3000 mapper som holdes oppdatert. I tillegg har tjenesten en stor samling materiale fra pasientforeninger. Biblioteket er selv medlem av mange foreninger for å få stadig oppdatert materiale. Tjenesten svare på ca. 200 henvendelser pr. måned.

Health information and the community. Robert Gann. Help for Health. Southampton General Hospital, UK.

10

Informasjon er nøkkelen til helse. Informasjon er det 21. århundres løsen for bedre helse. Vi begynner å begripe at virkelig forbedring i helsetilstanden er utenfor rekkevidden til medisin og teknikk, den ligger i individers kapasitet til å forstå og til å delta i egen forebygging og behandling. På 1800-tallet var det ingeniørvirksomhet som hadde mest innflytelse på helsetilstanden i befolkningen ved forbedringer i vann- og kloakksystemer og ved produksjon av billig mat. På 1900-tallet var det medisinsk vitenskap med massevaksinasjon og antibiotika.

Et sitat fra en WHO publikasjon slår fast at "health science and technology have come to a point where their contribution to the further improvement of health standards can make a real impact

only if the people themselves become full partners in health protection and promotion." Og fra WHO's helse for alle innen år 2000 publikasjoner, går dette tema som en rød tråd gjennom det hele. "Health for all will be achieved by people themselves. A well informed, well motivated and actively participating community is a key element for attainment of the common goal."

Med andre ord: Publikums tilgang på informasjon er en utfordring til bibliotektjenesten!

Reel deltagelse i helseprosessen er avhengig av kontinuerlig tilgang på informasjon. I England har "The Association of Community Health Councils" utgitt et "Patients' Charter", der det legges stor vekt på informasjon. Charteret slår fast at alle mennesker har rett til: "Written information about the health services, including hospitals, community and general practitioners services, be informed about all aspects of their condition and proposed care, unless they express a wish to the contrary." Liknede charters finnes i USA og i Sverige.

Det kontroversielle spørsmål om tilgang på pasientjournaler er kanskje ikke et biblioteksanliggende, men informasjon om helse-tjenester og medisinske tilstander kan ihvertfall sees som et ansvarsområde for profesjonelle bibliotekarer. Hvor raskt og effektivt har vi møtt denne utfordringen?

Folkebibliotekene med sine aktiviteter innen kommunalpolitisk- og samfunnsinformasjon er de som har nådd lengst. I medisinske bibliotek er det en god del interesse for pasientinformasjon, men noe virkelig opplegg for det, er det kun to steder i England som har: Wessex region med "Help for Health" og i Stevenage med "The Health Information Service" (omtalt ovenfor).

Et British Library prosjekt ga støtte til opprettelsen av Wessex's "Help for Health"-service. BL prosjektet skulle undersøke behovet for pasientinformasjon samt etablere en databank for opplysninger om nasjonale og lokale "self-help-groups". BL prosjektet fant at det var et vell av informasjon og hjelp tilgjengelig for pasienter og pårørende, men at det ikke fantes noen mekanisme som formidlet denne viten til pasientbehandlere.

BL prosjektet anbefalte opprettelse av et informasjonssenter. Anbefalingen ble fulgt og Wessex Health Authorities er nå ansvarlig for finansieringen av et slikt senter. Help for Health-senteret har to ansatte, "information officer" og assistent. 800 spørsmål besvares gjennomsnittlig hver måned. Distrikssykepleiere er de største brukere av tjenesten, dernest publikum generelt.

"Help for Health" samlingen består av en database over hjelpeorganisasjoner og deres publikasjoner. Senteret har bibliografier over populære medisinske bøker, flere tusen pasient-informasjonshefter og brosjyrer og senteret abonnerer på 150 tidsskrifter. Det brukes en Olivetti M24 og et enkelt databaseprogram, Cardbox-Plus. Informasjonssenteret driver også kursvirksomhet og produserer publikasjoner for salg.

Det er interesse for å opprette liknende sentra ved andre "health authorities". Health Libraries Review (det engelske SMB-Nytt) har en spalte for pasientinformasjon redigert av Robert Gann. Han er også ansvarlig for en spalte i British Medical Journal: "What your patients may be reading". Senteret har etablert forbindelser til liknende tjenester i Europa og USA.

Konklusjon: Vi er i ferd med å gå inn i en ny tid i medisinsk behandling, en tid der pasientene deltar i behandling og i valgene som har betydning for egen helse, og der altså informasjon, ikke medisin er nøkkelen til god helse!

BRIGHTON BY - historie

På elleve-hundretallet var det en håndfull familier i Brighton, eller fiskelandsbyen Brighthelmstone, og 'the Lord of the Manor' for distriktet måtte svare skatt til kongen av England på 1000 sild i året. Brighton levde videre gjennom århundredene ganske anonymt. Daniel Defoe passerte gjennom i 1721 og noterte i sin dagbok: "A town scare worth seen". En drepende dom får man si, men ting skulle snart snu seg til det bedre for vår by.

Lykken kom i form av en 'medical doctor', dr. Russel, som i 1750 skrev sin vitenskapelige avhandling: "Dissertation of the Seawater and Drinking Thereof". Dr. Russel mente Gud hadde lagt havet utenfor Brighton forat det skulle kurere alle sykdommer og gjøre en ung. Dr. Russel's 'Seawater Cure' bygget på lærde avhandlinger og således på et betryggende vitenskapelig fundament. Man skulle bade og man skulle drikke. Fiskernes koner tjente penger som 'dippers' dyttet det fine folket under vann og dro dem opp igjen i fulle klær selvfølgelig.

Det ble også 'shampoo-parlours' i Brighton, startet av en annen smart doktor. Shampoo er et hindustaniord som betyr 'press and squeez', massage med andre ord. Pasientene ble plassert i telt som ble fylt med indisk damp og sent (parfyme), et tyrkisk bad altså, eller den tids form for aromaterapi. Massagen besto i at doktoren stakk sine hender inn i huller i teltet og presset og squeezet iveri, dydig massage, utført av 'the Shampooing Surgeons of Brighton'.

Samuel Johnson og Gibbons, historikeren med 'The Rise and Fall of the Roman Empire', kom stadig til Brighton for 'the Seawater

Cure' og forfatteren Thackery sa at det var "no physcician like Brighton".

12

Brighton's historie begynner først riktig med at George, Prince of Wales, kom til Brighton første gang i 1783. Da var han 21 år, vakker og full av livslyst. George forelsket seg øyeblikkelig i 'breezy Brighton' og Maria Fitzherbert, en ung katolsk enke. Det var forbudt ved lov for en engelsk prins å gifte seg katolsk og Mrs. Fitzherbert's katolske dyd tillot intet annet forhold. Prins George ble ganske desperat over ikke å få damen, men i 1785, to år etter, ble det arrangert et hemmelig bryllup mellom dem. Sikkert den dårligst skulde offentlige hemmelighet på den tid.

Den opprinnelige enkle fiskelandsbyen var liksom en passende landlig kulisse for det fasjonable forlystelsesliv som besto av, og jeg siterer her autoritetene: ballrooms, gambling establishments and LIBRARIES.

Og så begynte historien om 'the Royal Pavilion', en av verdens mest berømte slott og Brighton's største severdighet. Det som skulle bli the Royal Pavilion startet som et 'superior farmhouse' leiet til prinsen i 1786. Sammen med utsikt til litt fiskegarn til tørk og vidt hav bortenfor var det helt passe for tidens smak, et pastoralt anstrøk over et såkalt tilbake-til-naturen-liv. Det var 'tres chic'! Dette var samtidig med at Marie Antoinette gjette sauer i haven til Trianon og syntes at folk fikk spise kake hvis de ikke hadde brød.

Prinsen ble ganske fort lei av idyllen både med huset og med fru Fitzherbert, med den siste hadde han jo fått hva han ville som vi sier i dag. Han utvidet og utstyrte sitt hus over de neste 35 år til det nådde de helt store høyder i ekstravaganse, "voluptuous extravagance", og "brilliant, often riotous entertainments were held there". Fru Fitzherbert nektet å se prinsen på grunn av "bad behaviour", men det ble etterhvert for mye for ham, så han tok seg på tak og fikk henne tilbake med et 49 sideres gråtkvalt kjærlighetsbrev.

Men i 1795 ble han tvunget til å ta en rik kongelig brud på grunn av sin enorme gjeld. Det var ikke noe videre vellykket og han fortsatte sitt elskovsliv med aristokratenes koner, alle adskillig eldre enn ham selv. "Prinny" hadde ikke noe særlig talent for langvarige forbindelser og statsaffærer var bare til å forstyrre fordøyelsen med. Selv om han ble nådeløst kritisert i en tid med sosial uro og nød i kjølvannet av den industrielle revolusjon, fortsatte han å bygge og utstyre kongelige boliger med allverdens kunst og bøker. Han gjorde om Windsor Castle, Buckingham Palace og Carlton House til kongelige boliger. Han gjorde mye for å gjøre London elegant, luftig og åpnere og han fikk etablert the National Gallery. Og hele sitt voksne liv dirigerte han arkitekter og designere til å fullføre sin fantastiske drøm ved havets bredd. The Pavilion.

Brighton hadde på denne tiden 340.000 innbyggere, 160.000 nå. (Noe om rommene eventuelt. The banqueting room, which calls on a vocabulary of extreme variety.)

"Prinny" ble kong Georg den fjerde og etterhvert ble han så fet

13
at han gjemte seg på Windsor Castle der han døde i 1830. Neste konge var William den fjerde. Brighton's innbyggere var redde for å miste kongelig status, så når kongen erklærte: "Tell the inhabitants of Brighton that I shall soon be with them. Byen, med ordene til en avis, : "was convulsed with joy". William den fjerde var "more of a pedestrian mind, the sailor king", og han spaserte på piren med sine undersåtter, "the citizen king". "He is adored by the mob" sa en besøkende prinsesse, og videre: "A court very active, vulgar and hospitable, king, queen, princes, princesses, bastards and attendants constantly trotting about in every direction". Det var prosaisk og kjedelig der.

William døde i 1837 og dronning Victoria kom på tronen. The Pavilion var ikke mye del av hennes liv. Victoria og Albert kjørte noen turer og prominerte med sine fire barn, men ble mer og mer irritert over oppmerksomhet fra "day-trippers" transportert med den nye jernbanen fra London. Dessuten ble Albert forkjølet og Brighton så aldri den kongelige familie igjen.

(I forberedelsen av denne byhistorien står jeg i stor gjeld til guiden som tok IFLA-bibliotekarer rundt på "walking tours" i Brighton.)

Elisabetn Buntz
Bibliotekleder
Rikshospitalet

Tidsskriftartikkel-kommentar:

Et rykende ferskt blad:

Journal of psychosocial nursing (aug. 1988) har en artikkel av Laura J. Cohen (Research assistant and Doctoral Candidate at New York University): Bibliotherapy: The right book at the right time".

Artikkelen henviser til tidligere litteratur om biblioterapi, og beskriver hvordan temaer i bøker kan diskuteres med pasienter. Lisa Althers bok "Andre kvinner" nevnes som eksempel på en bok som beskriver utbredthet hos en sykepleier, men som likevel kan være "farlig" fordi den også handler om et seksuelt forhold mellom to kvinner. Jeg sakser fra konklusjonen: "Libraries can be thought of as store rooms for healing energy that can be tapped by the creative nurse. Bibliotherapy is a natural intervention for nurses to use with clients and should be added to our growing list of nursing interventions."

Hvor ble det av bibliotekaren??

"Consult with a librarian who is skilled in bookfinding and has access to a large collection of literature. For the nurse who is interested in working with children, there are a variety of texts providing information on children's literature according to theme. Unfortunately, there is no comparable source for adult literature."

Jeg er ikke videre begeistret over forfatterens syn på bibliotek som "store rooms" og bibliotekarer som "bookfinders". Kanskje verden oppdager oss etter NBF's 75-årsjubileum??

K.M. Ellefsen

Debatte...

AIDS angår alle

MIN ARBEIDSPASS
ved Statens institutt for folkehelse
Turid Tharaldsen

Etter å ha hatt ansvaret for bibliotek-tjenesten på SIFF et par år, ble det ved opprettelsen av en ny enhet samme sted, utlyst tre stillinger. En av disse var en konsulentstilling og hørted fristende ut både når det gjaldt arbeidsområde og lønn. Det var en bibliotekars kunnskaper og erfaringer som krevdes, så jeg søkte og jobber nå på

AIDSINFORMASJONSENHETEN

Enheten ble åpnet 29. september 1987. På det tidspunktet startet vi opp i tomme lokaler. Etter å ha fått møbler, utstyr og telefon har vi prøvet etter beste evne å oppfylle intensjonene Sosialdepartementet hadde med å opprette dette informasjons- og dokumentasjons-senteret. Foreløpig er det satt av penger til prosjektet ut 1989. Dette er den første gruppen på SIFF som har som primæroppgave å gi informasjon eksternt. Før jeg går nærmere inn på hva som skjer her, gjengir jeg eksisterende ordlyd på

Mål og oppgaver.

Enheten har som mål å fungere som et service- og kompetansesenter for alle som driver informasjon om HIV/AIDS i Norge.

- Oppgavene er å
- ha oversikt over foreliggende informasjonsmaterieil
  - ha oversikt over utførte opplysningsprosjekter og eventuelle resultater av disse
  - være informasjonsbank for instanser og personer som enten arbeider med eller forsker på HIV/AIDS-informasjon
  - være et serviceorgan for pressen (arrangere pressekonferanser, lage pressemeldinger m.v.)
  - være rådgivende og utredende instans når det gjelder utforming og formidling av HIV/AIDS informasjon
  - gjennomføre konkrete informasjonstiltak som et ledd i å forebygge HIV-epidemien, og gi saklig informasjon om HIV-smitte
  - arbeide med evaluering av informasjonstiltak

Ut fra dette, har vi satt igang en del aktiviteter. Det som er synbart for en del av dere, er utgivelsen av AIDS-INFO

som vi overtok 1.1.88. Dette lille nyhetsbladet utkommer med 6 nr. i året. Hele eller deler av det, følger de fleste helsefaglige tidsskriftene i Norge og har kommet opp i et opplag på ca 140 000. Det går også an å abonnere separat.

En av mine hovedoppgaver er å ha oversikt over informasjonsmaterieil som har utkommet i Norge. Foreløpig har vi bare et arkiveksemplar av hver, slik at vi ikke har mulighet til utlån, men kan fortelle hvor det kan skaffes. Lister over bøker, brosjyrer, audiovisuelt materieil og Helsedirektorates rundskriv kan sendes interesserte. Vi har også etterhvert samlet ganske mye materieil fra andre land og dette holder vi på å systematisere. Vi håper på å få litt bedre plass slik at det kan bli lettere for besøkende å sitte i ro og fordype seg i stoffet, se en video m.m.

**Hva alle
bør vite om**

AIDS

Hvordan smitter HIV

Hva slags symptomer

15

Vi er i den heldige situasjon at vi har fått kjøpe det utstyret vi trenger, og fikk forholdsvis raskt pc, modem og egen telefon. Vårt materiell er registrert i Mikromarc.

Vi får ganske mange henvendelser over telefon. Disse er svært sammenlignbare med referansetjenester i medisinske bibliotek, bare at alt er relatert til HIV/AIDS. De fleste henvendelser kommer fra helsepersonell som trenger materiell for videre informasjon til spesielle målgrupper. Fra statistiske data til forslag til audiovisuelle hjelpemidler. Skoleelever/studenter som trenger stoff til stil-eller hovedoppgaver. Forskere som har konkrete problemstillinger. Manuset som skal brukes i kveld og som helst skulle vært ferdig i går. o.l. Hvem kjenner ikke den situasjonen?

Jeg foretar en del datasøk, først og fremst for å løse konkrete spørsmål som dukker opp her, men også etter behov fra våre brukere. Jeg synes det er naturlig at de som har denne tjenesten på egen arbeidsplass benytter denne og at vi kan hjelpe de som faller utenom denne bibliotekservicen.

På SIFF har vi abonnement på stadig flere AIDS-tidsskrifter. Vi vil etterhvert ajourføre oversikten over disse og evt. andre som vi kjenner til, men ikke abonnerer på. Meldinger over bestand vil selvfølgelig gå til samkatalogen.

Uendelig er antallet på det som utgis om HIV/AIDS. Grått betegnes mye av det materiellet som vi er spesielt interessert i å samle og registrere, og dette stoffet faller vanligvis utenom de eksisterende databasene.

Evaluering og utarbeidelse av materiell, kampanjer, foredrag- og undervisningvirksomhet, kontakt med presse, bladredaksjonsarbeid er blant de aktivitetene som ellers foregår. Ikke mitt hovedansvar, men med en så liten enhet (vi har etterhvert blitt 6 personer fordelt på 5 hele stillinger) er man stadig midt oppe i det som skjer. Det er spennende å være i et så aktivt miljø. Man er ikke bare et servicemenneske, men også en medarbeider og samarbeidspartner.

Det er vanskelig å skulle være i forkant med informasjon. Vi bør jo være blant de første som kjenner til nyheter, hva som har skjedd og hva som er på trappene. Spesielt gjelder dette det norske miljøet. I praksis er det vanskelig å opprette sikre informasjonskanaler. Vi snubler stadig over ting vi burde ha kjent til. Det kan ofte kreve iherdig innsats og stort pågangsmot å raskt få tak i det aktuelle stoffet.

Det tar tid å orientere seg, bli kjent med sine kollegaer, opprette et kontaktnett og lære å kjenne brukergruppene. Det føles jo bedre etter snart et år, og erfaringene vi har gjort så langt, danner et fint grunnlag for justering av videre arbeid og innsats. De fleste av dere har nok vært innom dette emneområdet i jobben. Jeg håper at dere tar kontakt med enheten vår om det skjer noe som dere tror kan ha interesse for oss å kjenne til, f.eks. spesielle informasjonsopplegg, forskningsprosjekter o.l. Om dere tror vi kan hjelpe dere, så ta kontakt!

Hvor lang er inkubasjonstiden?

Hvordan unngå smitte?

Med hilsen

STATENS INSTITUTT
FOR FOLKEHELSE
AIDS-Informasjonsenheten

Truid Tharaldsen

Leste du "Norsk Diane-nytt" august i år om ELEKTRONISKE OPPSLAGSTAVLER???

16

SMB-redaktøren ble i alle fall nysgjerrig, og ba Sigbjørn Hernes skrive litt om SIFF-BBS.

Hva gjør du for å logge deg inn på SIFF-BBS?

For å benytte SIFF-BBS trenger du følgende utstyr:

1. PC/Terminal
2. Kommunikasjonsprogram
3. Tilgang til modem/telefonlinje

Kommunikasjonsprogrammet stilles inn på 8 databiter, ingen paritet og 1 stoppbit. SIFF-BBS aksepterer 300, 1200 og 2400 baud og dermed skulle de fleste modemene klare oppkobling med SIFF-BBS. Etter innstillingen er gjort er det bare å ringe 02-378660.

Du blir spurt om fornavn, deretter etternavn. Hvis det er første gangen du er inne på SIFF-BBS vil systemet spørre om du vil registrere deg som bruker eller logge deg av. Hvis du ønsker å registrere deg vil du måtte oppgi om du ønsker norske eller engelske menyer - deretter må du opplyse om adresse, telefonnummer hjemme og arbeid. Passord må du velge selv og det er viktig å huske det til neste gang du ringer. Systemet er meny-styrt så det er bare å lese det som står på skjermen før du svarer. Vanskelig er det ikke. Etter registreringen kan det ta opptil 24 timer før du er godkjent som bruker. Inntil da har du ikke tilgang til andre konferanser enn hovedkonferansen og AIDS-konferansen.

Når du er gjennom registreringsdelen vil systemet gi deg denne setningen: (SIFF-BBS) Hovedkommando (? for menu) : . Taster du inn "?" så får du en oversikt over de kommandoene du kan bruke. Som "førstereis" kan du prøve "B" for å se hvilke bulletiner som finnes. Da får du en oversikt over nummerte tekstfiler som inneholder informasjon om biblioteket ved SIFF, AIDS-enheten og SIFF generelt. Du vil også finne en fullstendig kommando-oversikt som kan lette senere pålogginger. Tast nummeret på den bulletinen du vil lese og et og et skjermbilde vil rulle over skjermen. Hvis du ikke ønsker å lese noen bulletiner vil tasten <Enter> få deg tilbake til "Hovedkommando (? for menu):"

Taster du <Enter> pånytt vil systemet ta deg med til Meldingsdelen av SIFF-BBS. Et nytt trykk på <Enter> vil vise den første meldingen i konferansen. Ved å taste "HA" for Hadet kobler du deg fra systemet. Systemet er ikke vanskelig å benytte - litt vanskeligere å beherske. Skulle en "kjøre seg fast" er det bare å taste "?" for å få opp menyen eller bryte telefonforbindelsen. Etterhvert som en er noe "stødigere" på handa vil en lett jongelere med kommandoene, skrive meldinger, forandre brukerprofil slik at du får norske menyer og hente programmer.

Den fullstendige manualen heter MANUALDO.ARC (for ASCII-format) og MANUALWP.ARC (for WordPerfect-format) og er vel verdt å lese for å lære BBS'n å kjenne.

Hva finnes på SIFF-BBS?

I skrivende stund har SIFF-BBS tre konferanser gående bortsett fra hovedkonferansen SIFF-BBS. MEDBIB er den ene som biblioteket ved SIFF står for. Den retter seg primært

mot medisinske bibliotek og informasjonskonsulenter. Her finnes bl. a. SIFF's tidsskriftsliste, en oversikt over kommersielle medisinske databaser og hva de inneholder, en oversikt over biblioteksrelaterte BBS'er i USA osv. Meldingene bærer preg av problemløsning: en spør etter passende statistikkprogrammer for sitt bruk, en annen lurer på et databaseprogram for offentlige dokumenter. Alle spørsmålene blir besvart av andre deltagere av konferansen. Det er rom for flere deltagere med interesse for dette området. Til konferansen hører det til et filbibliotek som bare er for konferansens medlemmer. Her er en fil om biblioteksrelatert programvare (BBSLST), et program (PC-LOAN) som skal automatisere fjernlånsbestillingene og en beta-versjon av et tidsskriftsprogram som har til hensikt å lette pris-, leverandør- og bestandskontroll. Dette er under stadig utvikling og vil være tilgjengelig via MEDBIB. Programmet heter TIKO for TidsskriftsKontroll. For å bli medlem av denne konferansen må du legge igjen en melding til SYSOP i hovedkonferansen eller i POST-konferansen. Skriv gjerne hvilken tilknytning du har til biblioteksverdenen.

Undertegnede har planer om å opprette en egen fjernlåns-postkasse og utvikle et program der en kan registrere fjernlånsbestillinger og sende de som elektronisk post. Dette vil være avhengig av responsen og behovet. (I Canada foregår 60% av fjernlånsbestillingene som elektronisk post!). Konferanseleder for MEDBIB-konferansen er undertegnede.

AIDS-konferansen har foreløpig få meldinger, men den har et ferskt referat fra AIDS-debatten i USA, en lang referanseliste over HIV/AIDS, AIDS/INFO nr 1,2 og 3 i fulltekst osv. I tillegg er det her et filbibliotek der en finner filer som inneholder oversikter over filmer, videoer, rundskriv fra Helsedirektoratet, AIDS-prosjekt i USA for å nevne noen. Innholdet her øker for hver dag som går. Konferanseleder for AIDS-konferansen er Turid Tharaldsen.

Den tredje konferansen er beregnet til privat post. De meldingene som blir lagt her kan bare leses av avsender og den brukeren det er adressert til. Systemoperatør (undertegnede) kan også teoretisk lese disse meldingene, men det blir ikke gjort av etiske hensyn.

I tillegg er det et filbibliotek som vil inneholde de nyttigste programmene innen "Public Domain" og "Shareware". Her kan det nevnes programmer som database for artikler, kommunikasjonsprogrammer, forskjellige tekstfiler osv. osv. Poenget her er at programmene som tilbys holder et visst kvalitetsmål.

Etterhvert som flere avdelinger ved SIFF deltar i dette prosjektet vil det startes nye konferanser innen det medisinske fagområdet. Dette vil trolig skje inneværende år.

Og håpet er at flere brukere logger seg på SIFF-BBS. Det er så absolutt verdt det....

Turid Tharaldsen

Vi har fått post fra Falun:

FJÄRRLANESYSTEM FÖR BIBLIOTEK (FFB)

FFB är ett heltäckande datorstöd för hantering av fjärrlån. Systemet är utvecklat av Mikael Mikaelsson som arbetar som bibliotekarie vid Falu lasarettsbibliotek.

Systemkrav

Systemet är körbart på IBM PC eller kompatibel (helst AT eller PS/2). Datorn måste vara försedd med hårddisk. I sin nuvarande utformning kräver programmet också att datorn är utrustad med färgskärm. För att kunna utnyttja utmatningsmöjligheterna i systemet bör man också ha minst en skrivare (IBM proprinter el kompatibel) men helst två, samt ett kommunikationsprogram med avancerat kommandospråk och/eller avancerade funktioner för filöverföring.

Användargränssnitt

FFB är menystyrt. Menyerna är enkelt utformade och består aldrig av mer än 9 alternativ. Systemet har också hjälptangent med vilken man kan få fram hjälptexter med anknytning till just den del av programmet som man för tillfället arbetar med. I skrivande stund finns hjälptexter bara delvis implementerade i systemet.

All inmatning av data sker med fullskärmshantering motsvarande ett enklare ordbehandlingsprogram.

Delrutiner

FFB:s huvudprogram innehåller delrutiner för bl a nyinläggning av fjärrlåneansökningar, ankomstregistrering, utmatning av låneansökningar, kvittering av lån, vård av register över löpande lån (inkluderar t ex sökning på lånenummer, kund, bibliografisk beskrivning, ombeställning, enstaka krav, förfrågan till kund, anteckning till ansökan, ombeställning mm), återsändningsregistrering.

Utöver själva huvudprogrammet består systemet också av en separat hjälpmodul för vissa underhållsrutiner som t ex arkivering och återvinning av återsända lån, vård av kundregister och lokaliseringsregister, utskrift av fakturor, kravrutiner. Till hjälpmodulen kommer också att fogas statistikrutiner.

Finesser värda att särskilt framhållas

Utmatning kan göras till printer för utskrift på fjärrlåneblankett men också till textfil för upload mot online-orderförmedlare. För närvarande kan utmatning göras i det format som krävs för upload mot MEDLAR:s online order. Utmatning för upload mot DOCLINE vid Medicindata i Göteborg (förmedlar beställningar till BL) kommer inom en snar framtid också att vara möjligt i systemet. OBS att för själva överföringen behövs också ett kommunikationsprogram. I Falun använder vi PROCOMM PLUS vilket fungerar utmärkt.

Systemet bygger automatiskt upp en lokaliseringsdatabas för tidskrifter. D v s systemet sparar automatiskt titel, år och

bibliotek på alla tidskrifter som ankomstregistreras. Detta register är sökbart från nyinläggningsrutinen.

Nyinläggningsrutinen innehåller flera arbetsbesparande faciliteter, om man t ex har flera beställningar ur samma tidskrift behöver man bara skriva titel, år och volym för den första beställningen.

Pris, försäljning

Systemet är ej till salu ännu. Försök görs för närvarande att intressera någon större organisation med ekonomiska resurser för marknadsföring och kundservice att köpa och marknadsföra systemet. Något pris kan ej ges i detta läge, vi måste först ha någon som vill åta sig att sälja produkten. Om det går att visa att det finns intresse för systemet, blir systemet naturligtvis också intressantare för ev marknadsförare så intresseanmälningar mottages tacksamt av:

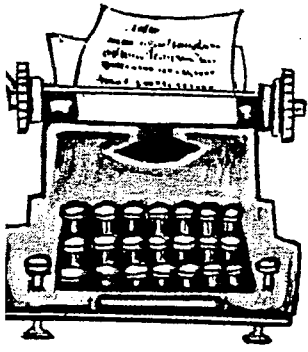
Mikael Mikaelsson
Falun lasarett. Biblioteket
791 82 FALUN
SVERIGE

OBS!

Mikael Mikaelsson
har skrivet en 4-siders
artikel för de som önskar
fyldigare dokumentasjon.
SMB-red. sender
kopi til
de som
spør
!

EN UTFORDRING.

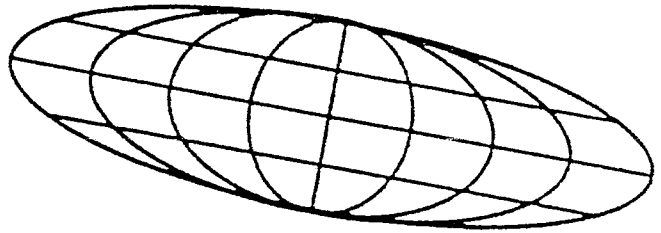

Vi prøver nå å få igang en liten stafett, slik at vi får vite litt hva som rører seg andre steder. Jeg sender stafett-pinnen vestover til Førde og utfordrer

SOLVEIG PEDERSEN, Sentralsjukehuset i Sogn og Fjordane til å skrive litt om hvordan de har det og hva hun er opptatt av.

Turid T.

Information
for
Travellers

REISEBIDRAG

Styret i SMB satte opp kr. 7000,- til dette formål på årets budsjett. Det blir ikke mye å fordele i et år med så mange aktiviteter. Beløpet ble delt opp i kr. 1750,- x 4. To bidrag ble utdelt i forbindelse med Stockholmskonferansen, og de siste vil bli tildelt to som skal delta på EAHIL-konferansen i Bologna 2-6.nov i år. Søknader ønskes mottatt snarest til Statens institutt for folkehelse, SMB v/ Turid Tharaldsen, Geitmyrsvn. 75, 0462 Oslo 4.

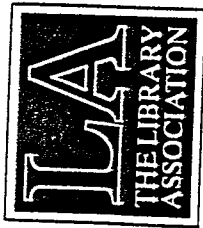
OBS!

Foruten valg av ny president og nytt styre til EAHIL, er det i år også valg av representanter til "The Council" - Rådet -, hvor Norge på grunn av sine mange medlemsskap i EAHIL (29) får to representanter. På grunn av ferie og kort tidsfrist, tillot jeg meg i sommer som representant for Norge i valg-komitéen og som varastyremedlem i SMB på vegne av alle SMB-medlemmer å foreslå følgende to som medlemmer av rådet:

Anna Nannestad Nicolaysen (Ullevål sykehus)
Turid Tharaldsen (formann i SMB)

Jeg håper ingen har innsigelser til dette.
Elisabeth Husem.

LIBRARIANS

The Information professionals.

Qualified Librarians are trained to supply information to the people who need it, where they need it, when they need it — quickly and cost-effectively. In the NHS, that's a vital job.

DO YOU GET WHAT YOU PAY FOR?

Compare the way your staff handle information now. Does it live up to the resource management standards you expect elsewhere?

For example:

Administrators and clinicians may be wasting precious time hunting facts a librarian could give them easily and cheaply.

Information services in your district could be going their own separate ways, wasting money by duplicating — and underusing — each other's resources.

Clinicians and managers may not be

If you're an NHS general manager we can save you time and money.

May we have a quiet word with you?

as up to date as they should be to make the right decisions.

CONSULT THE SPECIALISTS

Qualified Librarians can construct and run an information service network to satisfy your district's most exciting demands. Demands that could include:

Tracking down the latest facts essential for high quality patient care.

Digging up urgent information for health consumers, Health Authority members and community caring bodies.

Supplying support literature for basic and continuing education.

Pulling together news and views on current professional and public debates.

Just three examples:

Pressed by consultants to launch a CT Scanner appeal, a manager asked the library service to research clinical and cost implications. Show the results, the consultants decided to go for other equipment — with a better ratio of clinical

benefits to running costs.

A district set up an on-site ENT service instead of continuing to contract out to a neighbouring hospital. It was the library service that found the medical and financial evidence behind the decision.

A list of articles supplied by a librarian gave a district chairman evidence to refute a Councillor's assertions on relative perinatal mortality rates in home and hospital deliveries.

FINALLY, THE PLEASANT SURPRISES

We don't ask you to spend more money on library services (unless you decide you need to). But we want you to know what a valuable resource you could have in your information professionals.

You'll find it well worthwhile to spend a little time talking to your librarians — talking about just what they could do for the services you manage, given half a chance.

Why not pick up the phone today and arrange a meeting? You won't regret it.

21
Dette er en brosjyre som Pat Flor har sendt til SMB-nytt.

Det er den engelske "Library association" som har utgitt brosjyren.

Trykket her er forminsket og gir ikke den fine trykksaken rettferdighet. Men les teksten!

THE LIBRARY ASSOCIATION
7 RIDGEMOUNT STREET
LONDON WC1E 7AE

CD-ROM competition sharpens

THE latest CD-ROM products announced from SilverPlatter include one targetted to developing countries.

Announced also are enhancements to the company's Medline service, and a lure to attract subscribers of competitive ones.

'Popline', due for release in the autumn, holds citations and abstracts of literature on population, family planning and related issues. Its placing on compact disc is funded by the United Nations Population Fund, which says CD-ROM is ideal for countries lacking adequate telecommunications. It will be on sale in the developed world from \$750 a year.

Other SilverPlatter products announced are Physician's Data Query, concerning the treatment of cancer, and MathSci, on the world's mathematical literature. Of these, the first will be ready this autumn, the second next January.

Meanwhile, SilverPlatter plans to make its Medline more attractive in a number of ways. From the new year it will be updated monthly, rather than quarterly; half price will be charged for second and subsequent orders from the same address; and those who now subscribe to any competitor's Medline CD-ROM will also be offered half price terms.

Coverage will also be expanded. New compression techniques having increased by half the contents of each disc, all of Medline from 1966 will be available in the new year. Pre-publication price of \$2,500 will buy all years before 1983.

A disc with the latest five years of data has a pre-publication price of \$600. Ready also next February, this will be updated quarterly.

A further Medline CD-ROM item can be found on page 22.

Changes to EMED coming soon

Important changes to the Excerpta Medica database will take place this summer. The database producer has been working on a new classification scheme for some time and now it is ready to be introduced. Essentially, the new scheme will replace to a large extent the existing EMCLAS codes with a new tree structure called EM-TREE. This will look very similar (but not identical) to the MeSH tree structures and concepts will be "explodable" in the same way using the hash sign.

The Malimet descriptor terms, which will be displayed as *Drug* indexing terms and *Medical* indexing terms, will have "Link" terms displayed alongside, and these will be virtually identical to Medline subheadings.

Manufacturers' names will be controlled and will be linked to trade names where possible. CAS Registry Numbers will be added to documents where appropriate.

These and other changes will make searching Excerpta Medica much easier, particularly for Medline users! All changes will be fully documented in the NEWS file and in later Newsletters as soon as the new version is ready. A new "data" sheet and manual update will also be mailed. It is planned that all new features will be available for data from January 1988, and that the EMTREE codes will be available for the whole of EMZZ back to 1974.

Medline CD offer

A CD-ROM drive for only £99 (+VAT) is on offer from Microinfo when customers buy a subscription to Cambridge Scientific Abstracts' Medline on CD-ROM.

The drives are 'nearly new', supplied by CSA from a stock of machines which were intended for connection to the USA 110V electricity supply. The Philips CM1000 disc drives, described by Microinfo as "rugged and reliable" are being offered with a transformer to run from the British mains.

Other Microinfo customers can obtain one of these sturdy little items at a cost of £365.00 (+VAT) when buying any of Microinfo's list of CD-ROM products.

A printed product newly available from the same source is *Current Science and Technological Research in Japan: 1988*. This covers 16,000 projects.

EUROPEAN ASSOCIATION FOR HEALTH
INFORMATION AND LIBRARIES

23

Generalforsamling (General Assemby) holdes i Bologna
torsdag 3. November kl. 17.30 i forbindelse med
2nd European Conference of Medical Libraries.

Alle medlemmer ønskes velkommen.

De som ikke har anledning til å komme til Bologna kan
gi sin stemme, i form av en skriftlig fullmakt, til et
medlem som vil møte.

Hvert medlem kan møte med inntil 5 fullmakter.

UNIVERSITETET I OSLO
DET MEDISINSKE FAKULTETS BIBLIOTEK
Postboks 1113 Blindern
0317 OSLO 3
tlf. 02- 45 40 33

Fra 15. september 1988 og
inntil videre har biblioteket
følgende åpningstider:

Tirsdager: 8.30-18
Andre hverdager: 8.30-15
Lørdager: Stengt

Hvis denne fjernlånsblanketten
blir heldig i trykken,
kan den stå som skrekk
og advarsel!!

FJERN- LÅN	Forfatter/ Redaktor	Ervind Hagen			Katalogsignatur
	FRA	Tittel	Computer Life avis nummer 1 Amiga ROM Kernel Inside the Amiga with C		
	Tidsskrift/ Serie	Allt mulig			☐ Reserveres ☐ Videresendes ikke
	Bind	1-1000	Hefte Niks	Side(r) Ja	☐ Kopi mot betaling
	Utg.sted	Verden		År 1988	Lånefrist
	Låntagende bibl.	Borland Gnom			☐ Utlånt ☐ Innkall. ☐ Reservert
	Adresse	Postboks 1868 3701 Gulset		Telefon: Best:	☐ Utlånes ikke ☐ Ikke mottatt
LÅNER:		EH			Finnes i 538377
	Oppl./Kilde/Rekv.bibl.				Mottatt
					Fornytt
					Returnert
					Sign.
					Statistikk
2	24716 A/L Biblioteksentralen				

Medical Library Association, Inc.

24

news release

Suite 3208, 919 North Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611 312/266-2456

FELLOWSHIP FOR MEDICAL LIBRARIANS

The Medical Library Association (MLA), an organization of 5,000 medical librarians and libraries, is offering the Cunningham Memorial International Fellowship, a six-month fellowship for medical librarians from outside the United States or Canada. The six-month fellowship provides a medical librarian with an opportunity for observation and supervised work in one or more libraries in the United States or Canada during the period from December 1989 to June 1990.

The Fellowship provides a stipend of \$3,000 toward living expenses and \$500 for travel expenses within the United States and Canada. This stipend will cover approximately half of the Fellow's living expenses; the Fellow must be prepared to cover remaining expenses. In addition, travel arrangements to and from the United States or Canada must be paid for by the fellow.

Candidates for the six-month program must have an undergraduate degree and a library degree (the latter requirement may be waived). They must be working in a medical library or preparing to work in one in their own countries and must agree, when accepting the Fellowship, to return home to work in a medical library for a period of two years. (The candidate must have a signed statement by a responsible official of the institution where he or she is working or plans to work, guaranteeing a position in a medical library when he or she returns.) An applicant whose native language is not English must present evidence of having passed the TOEFL examination with a score of 600 or above.

Additional information and application forms may be obtained from Professional Development Department, Medical Library Association, 919 N. Michigan Avenue, Chicago, IL 60611, U.S.A. Completed applications and all supporting credentials must be received by February 1, 1989.

TILSLUTT - 2 meldinger fra SMB-styret:

REISESTIPEND - 2. EUROPEAN CONFERENCE OF MEDICAL LIBRARIES, BOLOGNA

Det er mulig å søke SMB-styret om reisestipent, vi har et mindre beløp til fordeling.

Søknadsfrist er satt til 30. oktober.

JULEMØTE

Onsdag 16. november blir det julemøte. Sted og program er ennå ikke klart, men koselig blir det sikkert. Så - hold av dagen!!!